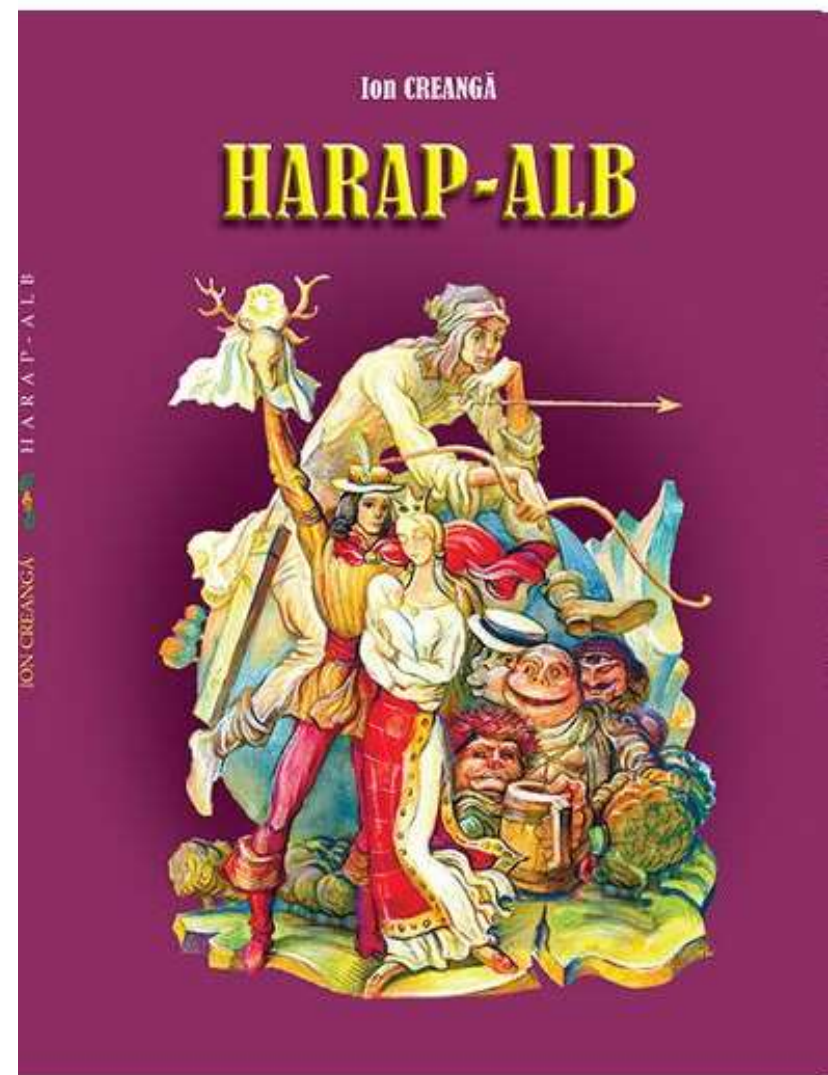
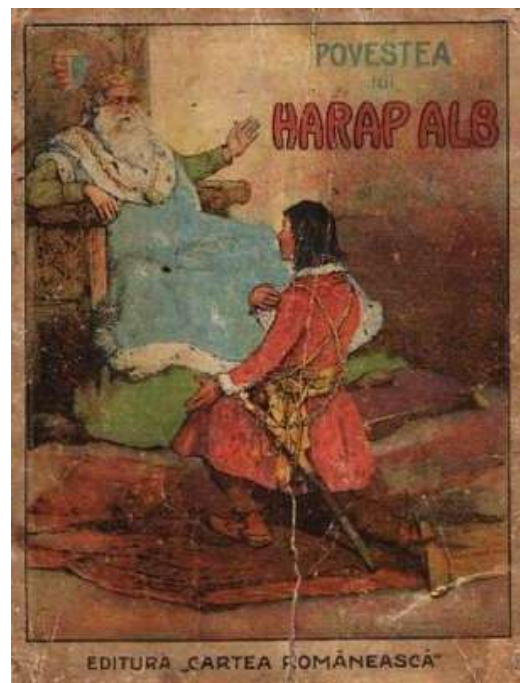
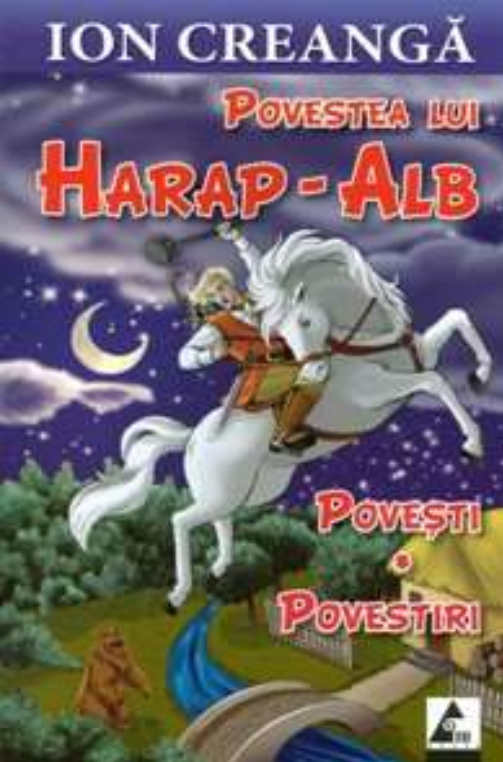

„Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă

**Cel mai
reprezentativ
basm al lui
Creangă**

JURNALUL
NATIONAL

DVD
VIDEO

De-aş fi... Harap Alb

Un film de ION POPESCU-GOPO

Povestire inspirată din basmul HARAP ALB de ION CREANGĂ

TEATRUL „LUCEAFĂRUL” IAŞI

HARAP ALB

DUPĂ **ION CREANGĂ**
DRAMATIZARE
CĂLIN CIOBOTARI

Distribuția:
EMANUEL FLORENTIN, TOMA HOGEA, DOINA IARCUCZEWICZ, VIOREL VĂRLAN,
GIGI ȘFAITER, LILIANA MAVRIS VĂRLAN, IOANA JORDACHE, GABRIEL LAZĂR,
PAUL SOBOLEVSCHI, CRISTIAN GHEORGHIU, AURELIAN DIACONU, CĂTĂLIN CUCU,
IONELA ARVINTE, BEATRICE VOLBEA, IULIA DELOIU TRIF, GABRIELA ANDREI,
IONUȚ GÂNJU.

REGIA **ION CIOBOTARU**
SCENOGRAFIA **MIHAI PASTRAMAGIU** • MUZICĂ **RADU ȘTEFAN** • COREOGRAFIA **ADI ȘTEFAN**
INSTRUMENTE MUZICALE: **SANDU MANIA, ILIE BOZARU**

Duminică, 29 noiembrie, ora 11,30 - sala mare **PREMIERĂ**

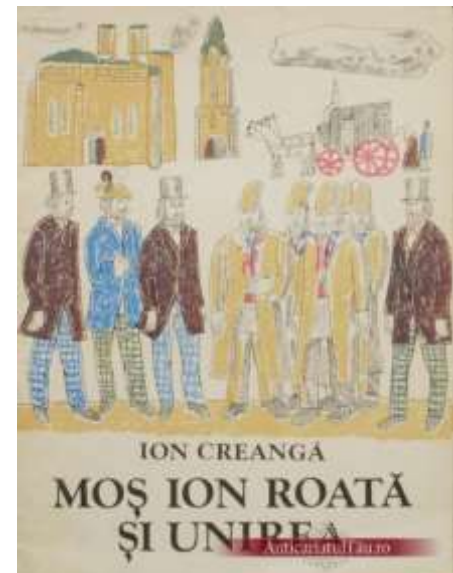
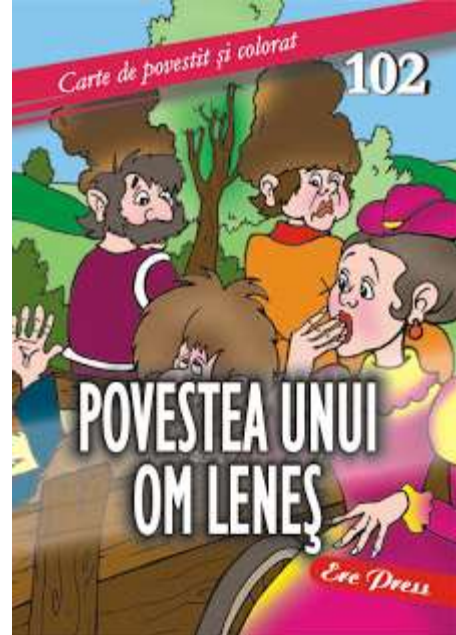
Preț bilet: 10 Lei

I. INTRODUCERE

OPERA lui Ion Creangă (cel mai mare povestitor român)

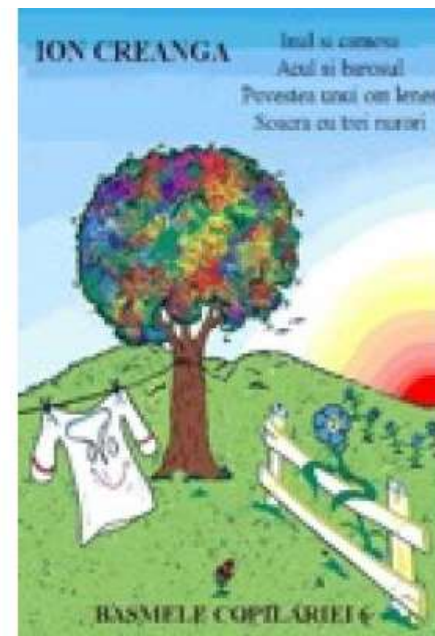
„Opera literară a lui Creangă este redusă ca număr de pagini (circa 300)”.
(Eugen Simion)

Însă
Creangă este „cel mai original și mai românesc dintre prozatorii
noștri”. (Nicolae Iorga)

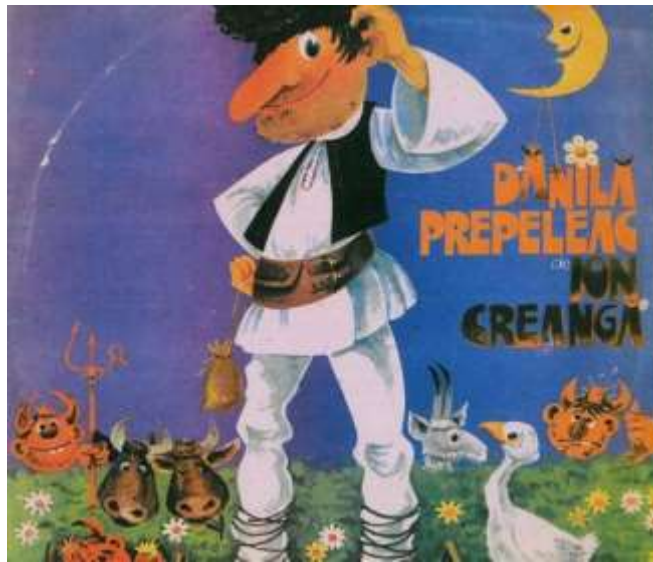
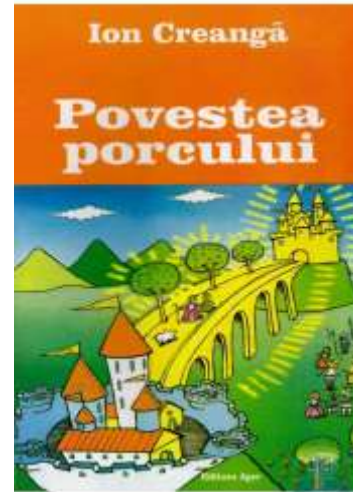
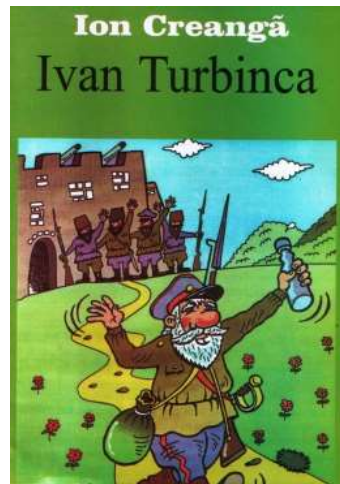
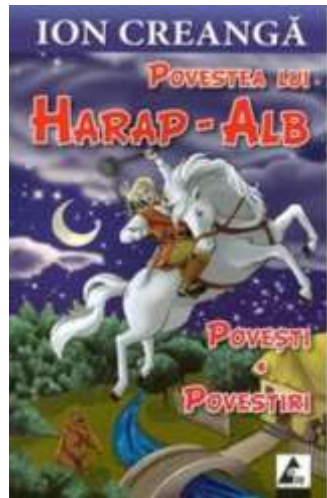

I. Anii de ucenicie,
marcați de scrierea
manualelor școlare:
Povestiri și istorioare de
uz didactic

Învățător

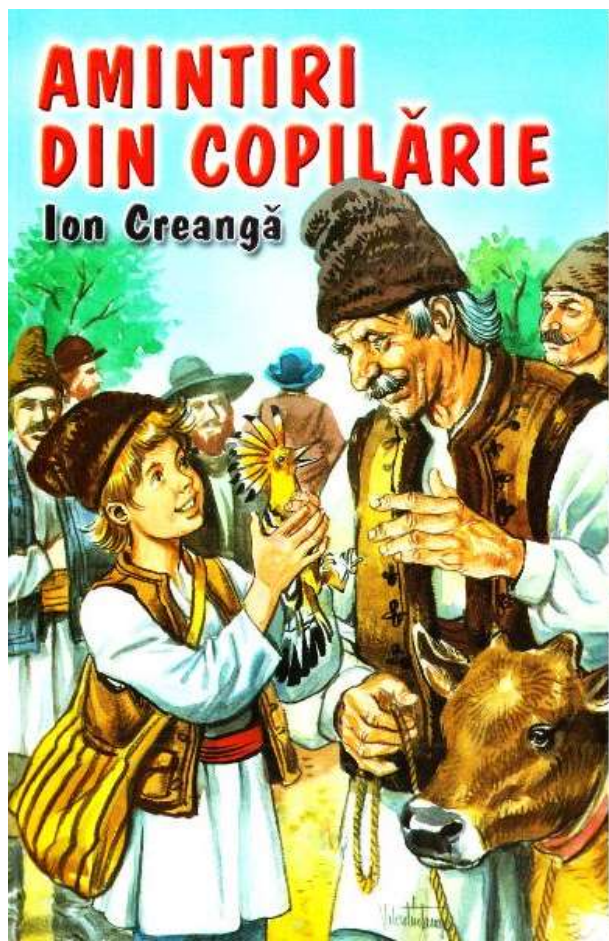

II. „Poveștile” / basmele: publicate majoritatea în „Convorbiri literare” (1875-1879)

III. Opera de maturitate:

1. romanul memorialistic „Amintiri din copilărie”;
2. Nuvela „Moș Nichifor Coțcariul”.

Rezumatul pe momentele subiectului (E Ion de pe deal):

1. **EXPOZIȚIUNE**: Un crai avea 3 feciori, iar fratele lui, Împăratul Verde, avea 3 fete.
2. **INTRIGA**: Neavând niciun băiat, Împăratul Verde îl roagă pe fratele lui să-i trimită un nepot care să-i urmeze la tron.
3. **DESFĂȘURAREA ACȚIUNII**: Încercările la care își supune Craiul fiii. Probele pe care le va depăși Harap-Alb.
4. **PUNCTUL CULMINANT**: Fata Împăratului Roșu îl demască pe Spân. Harap-Alb este ucis de acesta, iar calul lui Harap-Alb îl ucide pe Spân.
5. **DEZNODĂMÂNT**: Harap-Alb devine împărat și se căsătorește cu fata Împăratului Roșu.

MILUIREA BĂTRÂNEI/ SF. DUMINICI

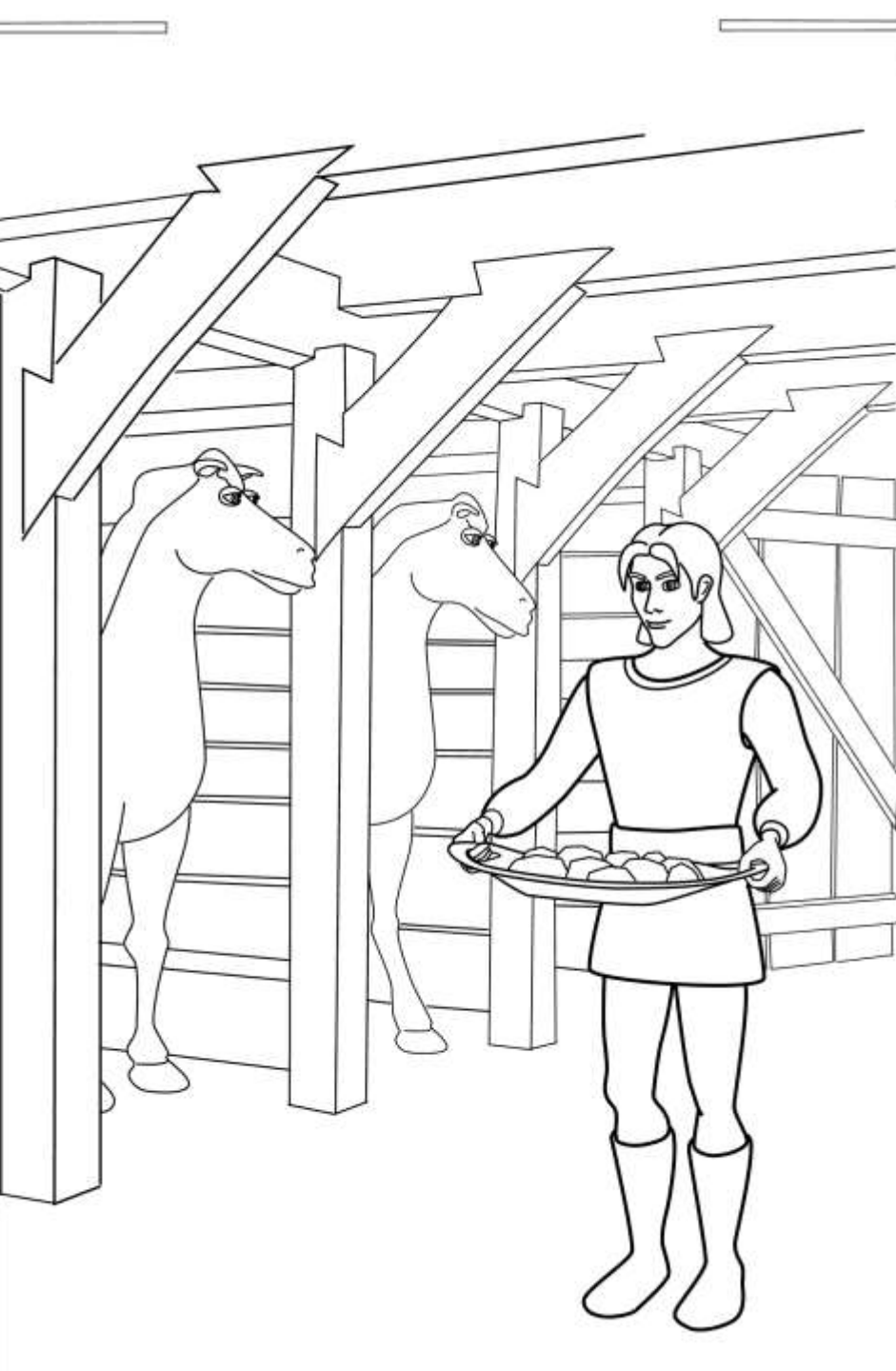

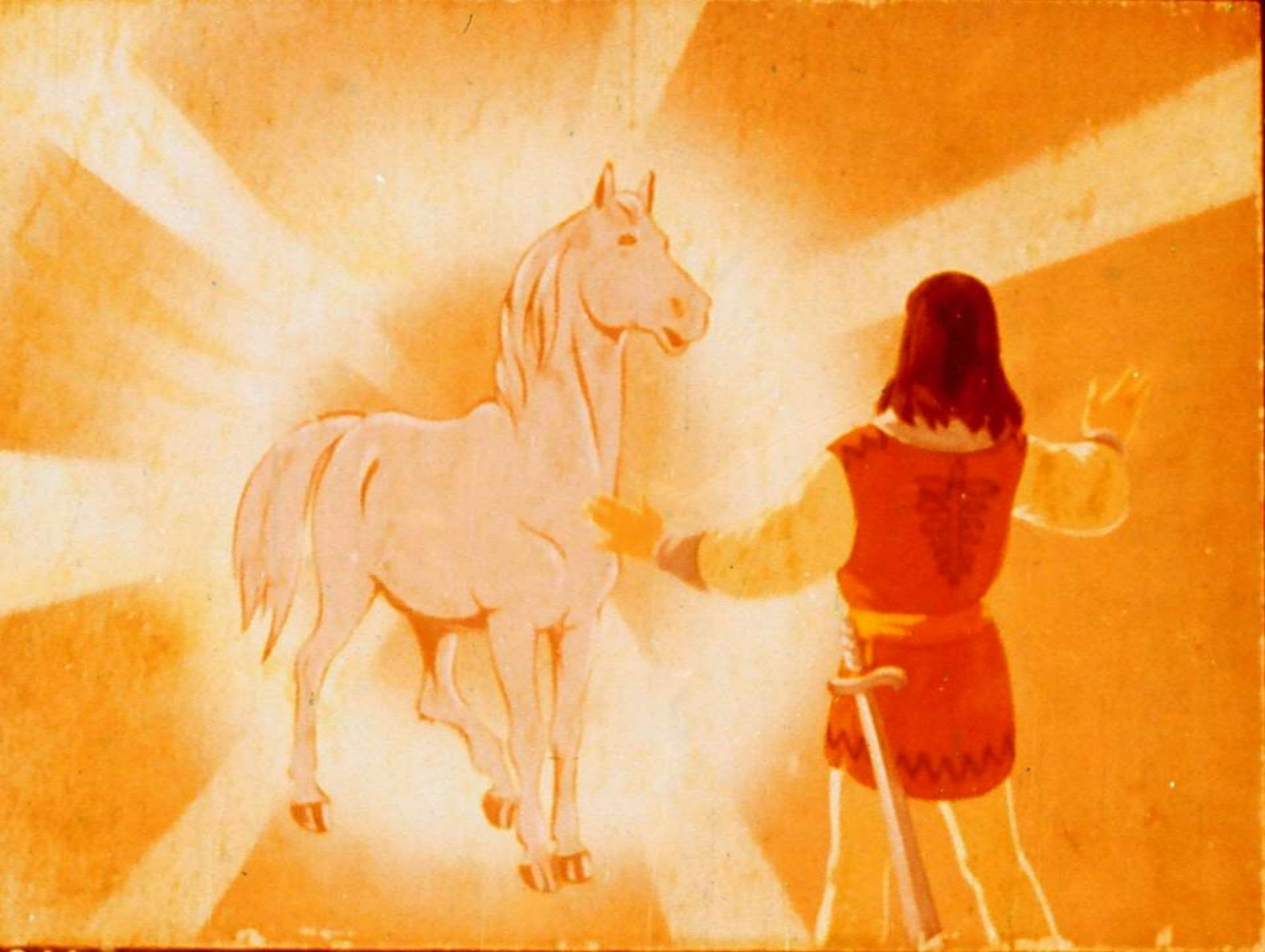
PRIMA ÎNTÂLNIRE CU SFÂNTA DUMINICĂ

Mezinul, rănit de cuvintele muștrătoare ale tatălui său, pleacă în grădină să mediteze. Aici o întâlnește pe **Sfânta Duminică**, deghizată într-o bătrână cerșetoare. Înzestrat cu calitățile cele mai alese, onest și nobil, feciorul rămâne uimit în fața calităților de clarvăzătoare ale acesteia, căci prin capacitatea acesteia de a vedea în viitor și prin cele ce i le spune în legătură cu tot ceea ce se va petrece, feciorul o milostivește cu un ban, acum legându-se între ei o alianță simbiotică.

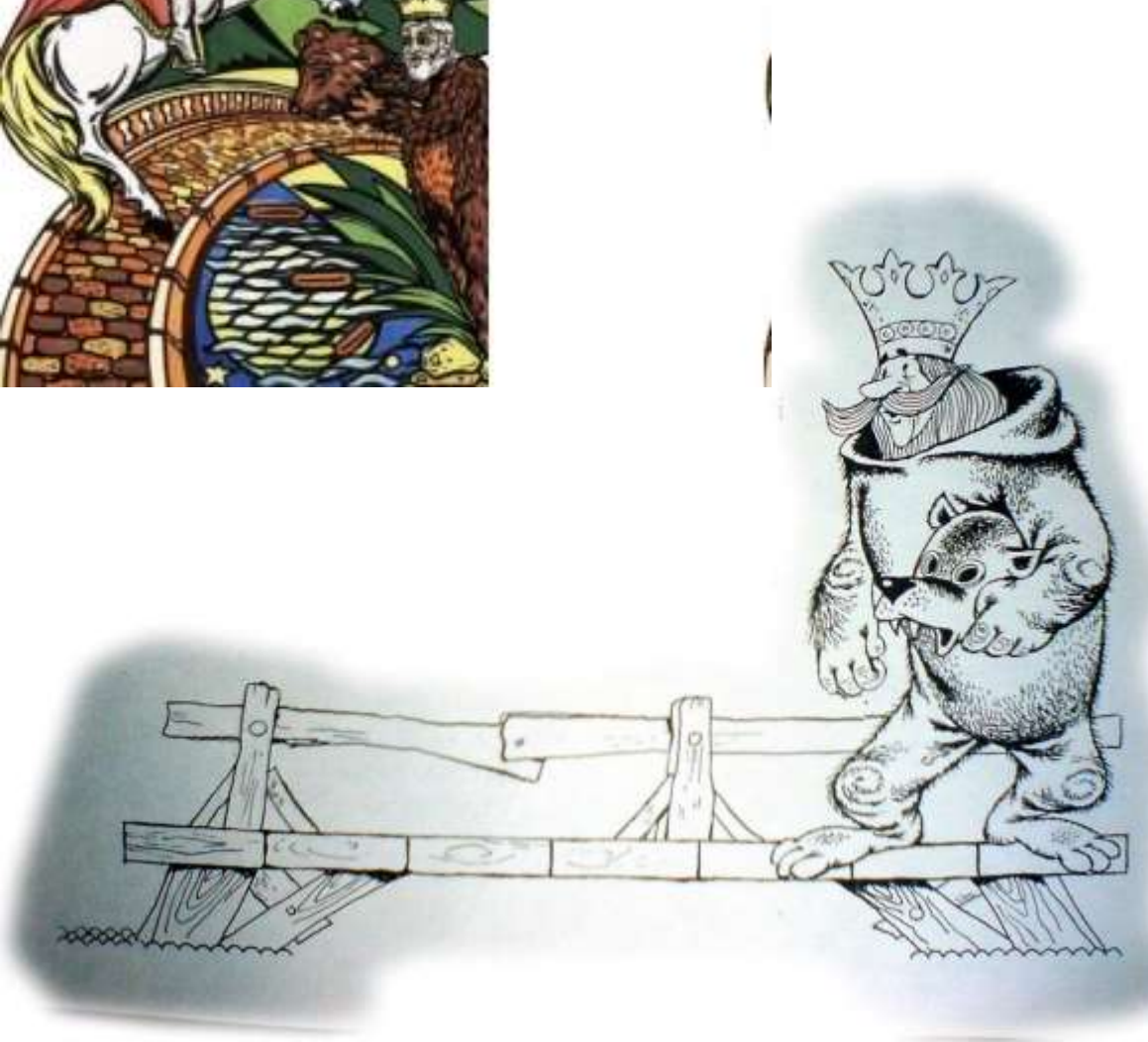
Luând seama la vorbele acesteia, eroul ia **calul, hainele și armele** pe care tatăl său le avusese în tinerețe, acestea simbolizând nu numai patrimoniul strămoșesc, ci și **calitățile spirituale ereditare**, pe care Craiul, la rândul său inițiat, le-a transmis fiului său. Găsirea calului ține de metamorfoza sub **semnul focului** care reînnoiește, reînvie, purifică acest conținut al lucrurilor esențiale, având scopul de a dezvălui esența dincolo de aparență.

Alegerea calului

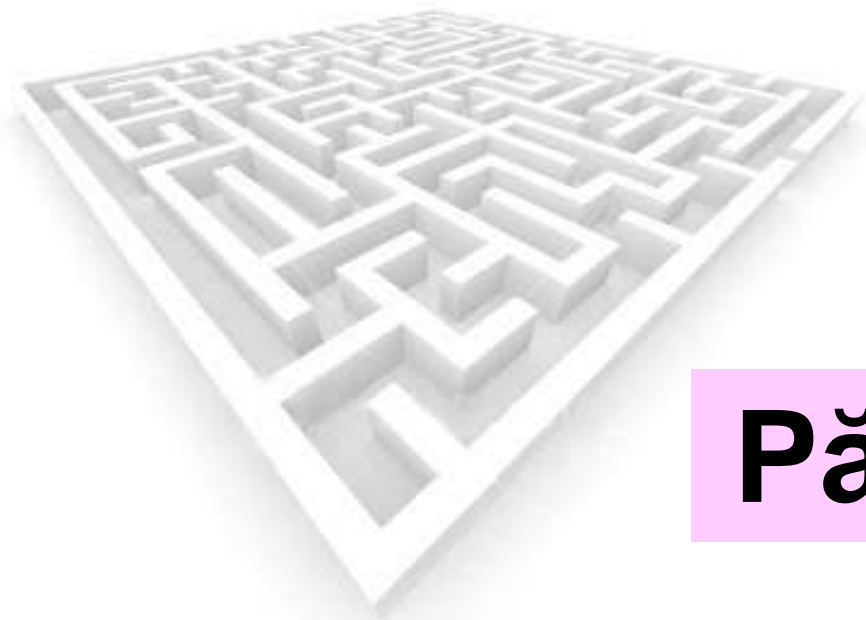

Primul pod

Oglindirea (Tehnica mise en abyme= a punerii în oglindă)

Punându-i față în față pe Crai și pe Harap-Alb, observăm cum Harap-Alb se vede pe el în viitor în persoana tatălui, iar Craiul se vede pe el în trecut în persoana fiului, putându-se astfel aminti de **tehnica oglinzilor paralele**, care reflectă una și aceeași persoană, dar, aici, în stadii diferite ale vieții.

Pădurea-labirint

Pădurea-labirint sugerează faptul că pentru tânăr se va încheia o etapă și alta va începe: „de la un loc i se închide calea și încep a i se încurca cărările”.

Pădurea întunecată simbolizează o fază a dezorientării.

Traversarea labirintului devine deci o călătorie inițiatică.

Se pare însă că eroul lui Creangă nu se dovedește capabil să ducă la bun sfârșit călătoria sa inițiatică, nu poate înlătura obstacolele survenite pe parcursul traversării pădurii, el lăsându-se înșelat de puterea de convingere a Spânului, încălcând sfatul părintesc.

Încă naiv, „boboc în felul său la trebi de aiste”, Harap-Alb cade în cursa ce-i fusese întinsă.

COBORÂREA ÎN FÂNTÂNĂ

Coborârea în fântână

O scenă importantă este aceea în care Spânul „se prefacă că-i e sete și cere plosca cu apă de la stăpânul său.

Fiul craiului i-o dă și „ Spânul, cum o pune la gură, pe loc o și ia oțărându-se și varsă toată apa dintr-însa”, sub cuvânt că e veche și băhliță.

Spânul își aduce stăpânul într-o poiană în care era o fântână „cu ghizdele de stejar și cu un capac deschis în lături.

Fântâna era adâncă și nu avea nici roată, nici cumpănă, ci numai o scară de coborât până la apă”.

În treacăt spus, nicăieri în lumea asta nu există o astfel de fântână; caracterul el simbolic nu are nevoie să fie solicitat, se impune de la sine.

Momentul fântânii este un moment fundamental care schimbă cursul destinului personajului, acesta încheindu-și un mod de existență și începând altul, cu altă identitate.

În plan simbolic, această fântână este o *veritabilă cristelniță*, în care eroul e *botezat* cu forța.

Harap-Alb trăiește aici, de fapt, prima sa moarte simbolică și înviere căci, își pierde rangul, statutul, devine sluga celui care îl va salva.

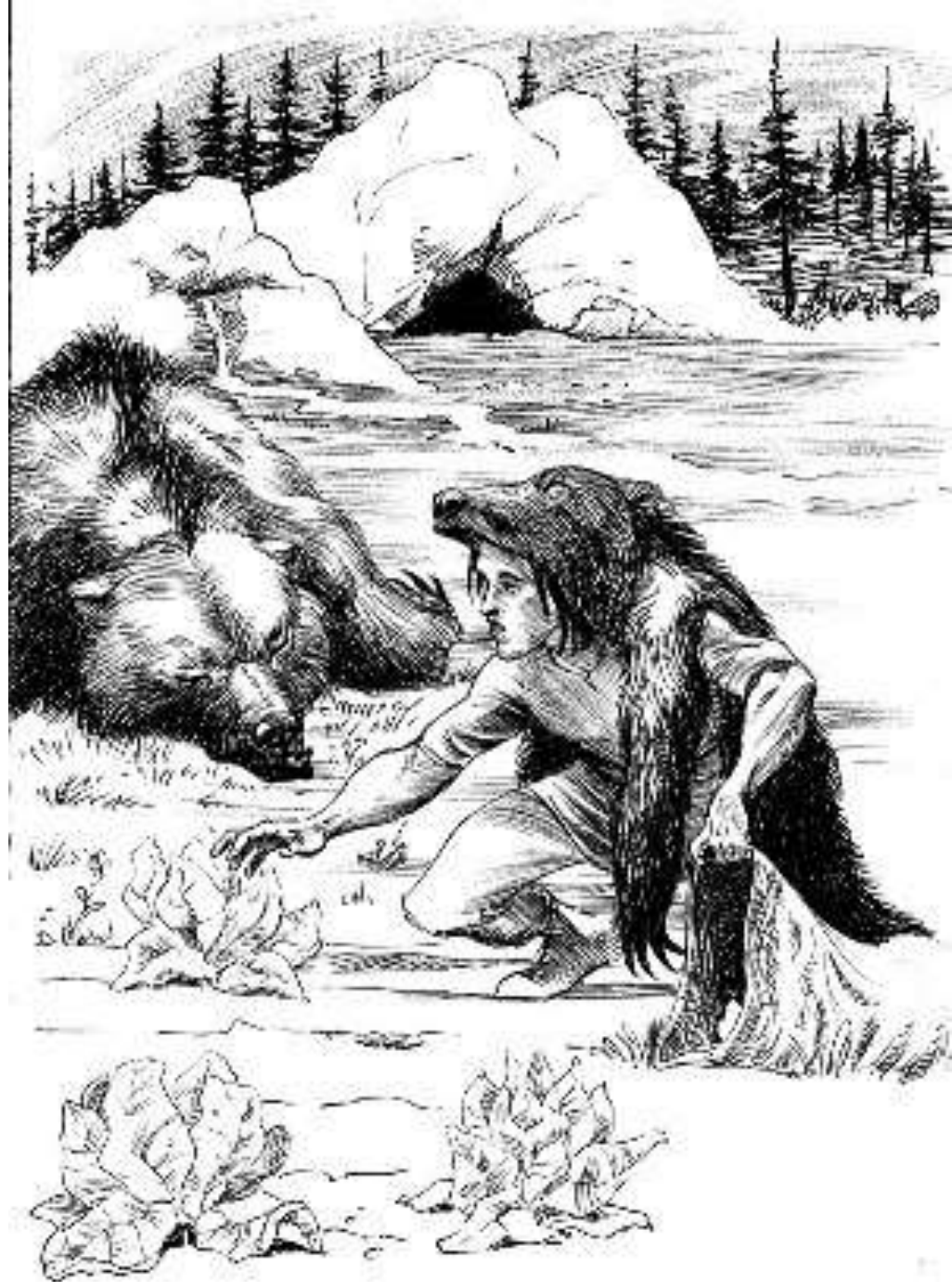
Devenit slugă, eroul își începe ascensiunea de pe cea mai de jos treaptă.

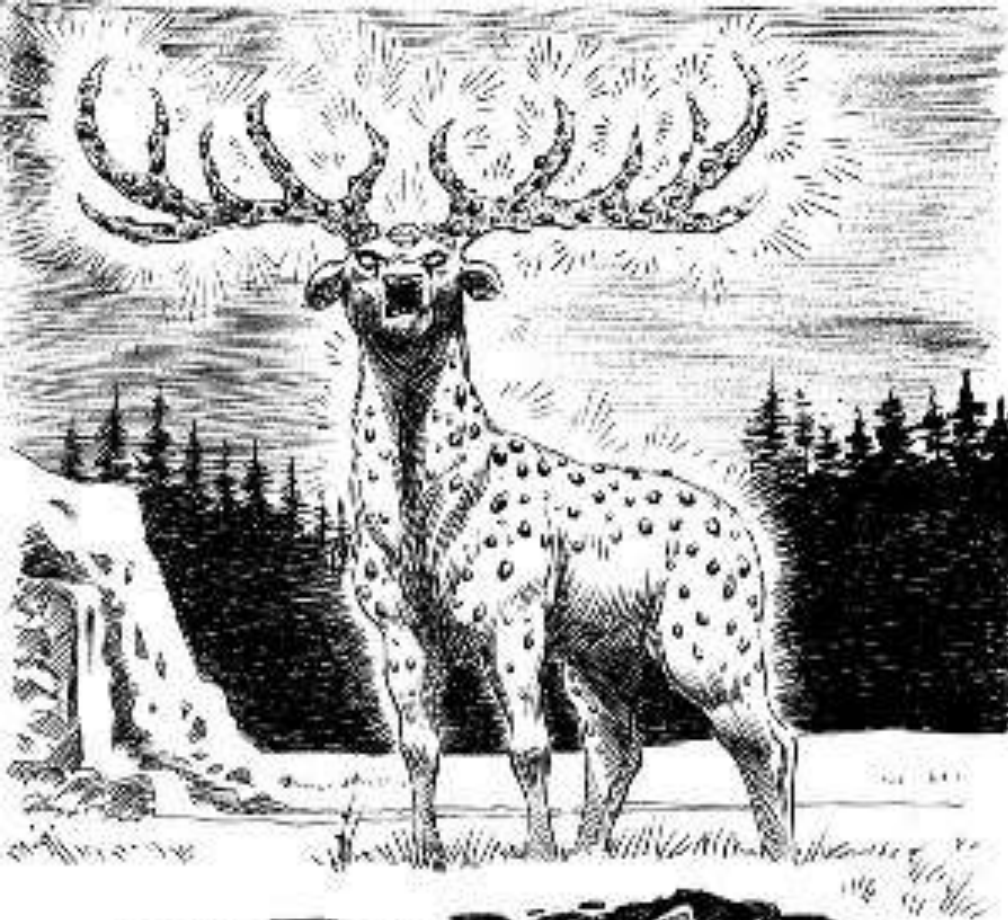
JURĂMÂNTUL PE PALOȘ

- Devenit slugă, pierzându-și toate atuurile dobândite prin naștere, eroul își începe ascensiunea de pe cea mai de jos treaptă.
- Intrarea sa în slujba Spânului se face sub jurământ cavaleresc: prințul jură pe paloș și își va ține acest jurământ, ca un adevărat cavaler.
- Spânul îl va învăța umilința, îl va supune la probe decisive, dar mai presus de orice îi pune la încercare cuvântul dat, adică onoarea sa de om.
- La această încercare Harap-Alb va face față, căci el își va respecta jurământul făcut, anume de a-l sluji pe Spân până când va muri și va învia.

PROBA ADUCERII SALĂȚILOR DIN GRĂDINA URSULUI

**PROBA
ADUCERII
PIEI
CERBULUI**

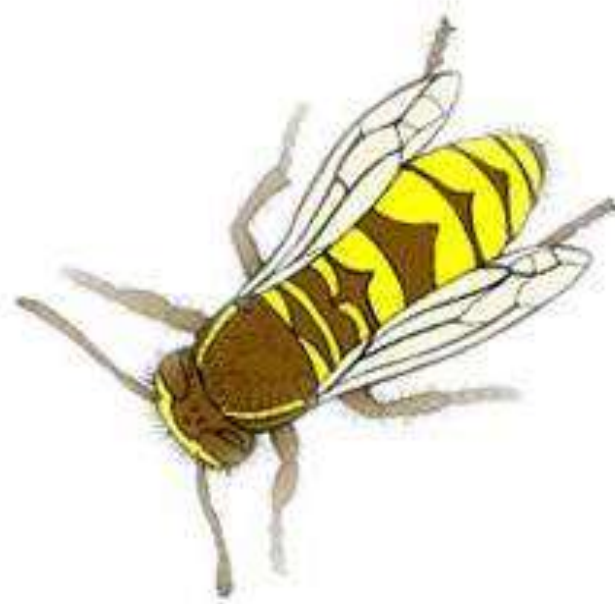
AL DOILEA POD

ARIPA DE FURNICĂ

ARIPA DE ALBINĂ

GERILĂ

- „o dihanie de om, care se pârpâlea pe lângă un foc de douăzeci și patru de stâneni (1 stânen= un metru cub) de lemne și tot atunci striga, cât îl lua gura, că moare de frig.
- Și-apoi, afară de aceasta, omul acela era ceva de speriat; avea niște urechi clăpăuge și niște buzoaie groase și dăbălăzate.
- Și când sufla cu dânsule, cea deasupra se răsfârgea în sus peste scăfârlia capului, iar cea dedesubt atârna în jos, de-i acoperea pânțele.
- Și, ori pe ce se oprea suflarea lui, se puneă promoroaca mai groasă de-o palmă.
- Nu era chip să te apropii de dânsul, că așa tremura de tare, de parcă-l zghihiua dracul.
- Și dac-ar fi tremurat numai el, ce ți-ar fi fost?
- Dar toată suflarea și făptura de pîmprejur îi țineau hangul: vîntul gemea ca un nebun, copacii din pădure se văicărau, pietrele țipau, vreascurile țiuiau și chiar lemnele de pe foc pocneau de ger.”
- „Harap-Alb, numai o țără cât a stat de s-a uita a făcut țurturi la gură”.
- Tănărul îl întreabă: „tu ești **Gerilă**? Așa-i că taci?... Tu trebuie să fii, pentru că și focul îngheață lângă tine, de arzulu ce ești.”
- Gerilă îi răspunde: „— Râzi tu, râzi, Harap-Alb, zise atunci Gerilă tremurând, dar, unde mergi, fără mine n-ai să poți face nimica.”

„o namilă de om mânca
brazdele de pe urma a
douăzeci și patru de
pluguri și tot atunci striga
în gura mare că crapă de
foame. (...)

Pesemne
c-aista-i **Flămânzilă**,
foametea, sac fără fund
sau cine mai știe ce
pricopseală a fi, de nu-l
poate sătura nici
pământul.”

- „o arătare de om băuse apa de la douăzeci și patru de iazuri și o gărlă pe care umblau numai cinci sute de mori și tot atunci striga în gura mare că se usucă de sete. (...) Grozav burdăhan și nesățios gâtlej, de nu pot să-i potolească setea nici izvoarele pământului; mare ghiol de apă trebuie să fie în mațele lui! Se vede că acesta-i prăpădenia apelor, vestitul **Setilă**, fiul Secetei, născut în zodia rațelor și împodobit cu darul suptului.”
- Lui Setilă „începu a-i țâșni apa pe nări și pe urechi, ca pe niște lăptoace de mori”.

- „o schimonositură de om” care „avea în frunte numai un ochi, mare cât o sită și, când îl deschidea, nu vedea nimica; da chior peste ce apuca. Iară când îl ținea închis, dar fie zi, dar fie noapte, spunea că vede cu dânsul în măruntaiele pământului.” Vedea „copacii cu vârful în jos, vitele cu picioarele în sus și oamenii umblând cu capul între umere”.
- Harap-Alb crede: „Poate că acesta-i vestitul **Ochilă**, frate cu Orbilă, văr primare cu Chiorilă, nepot de soră lui Pândilă, din sat de la Chitilă, peste drum de Nimerilă. Ori din târg de la Să-l-cați, megieș cu Căutați și de urmă nu-i mai dați. Mă rog, unu-i Ochilă pe fața pământului, care vede toate și pe toți altfel de cum vede lumea cealaltă; numai pe sine nu se vede cât e de frumușel. Parcă-i un boț, chilimboț boțit, în frunte cu un ochi, numai să nu fie de deochi!”

„o pocitanie de om umbla cu arcul după vânat păsări.

Ș-apoi, chitiți că numai în arc se încheia tot meșteșugul și puterea omului aceuia? Ți-ai găsit! Avea un meșteșug mai drăcos și o putere mai pe sus decât își poate dracul închipui: când voia, așa se lățea de tare, de cuprindea pământul în brațe.

Și altă dată, așa se deșira și se lungea de grozav, de ajungea cu mâna la lună, la stele, la soare și cât voia de sus.

Și dacă se întâmpla să nu nimerască păsările cu săgeata, ele tot nu scăpau de dânsul; ți le prindea cu mâna din zbor, le răsucea gâtul cu ciudă și apoi le mânca așa, crude, cu pene cu tot. (...)

Se vede că acesta-i vestitul **Păsări-Lăți-Lungilă**, fiul săgetătorului și nepotul arcașului; brâul pământului și scara cerului; ciuma zburătoarelor și spaima oamenilor”.

- „Gerilă potopea pădurile prin ardere. Flămânzilă mânca lut și pământ amestecat cu humă și tot striga că moare de foame. Setilă sorbea apa de prin bălți și iazuri, de se zbăteau peștii pe uscat și țipa șarpele în gura broaștei de secetă mare ce era pe acolo. Ochilă vedea toate cele ca dracul (...) În sfârșit, Păsări-Lăți-Lungilă ademenea zburătoarele și, jumulite, nejumulite, ți le păpa pe rudă, pe sămânță, de nu se mai stăvilea nimene cu păsări pe lângă casă de răul lui.
- Numai Harap-Alb nu aducea nici o supărare. Însă, ca tovarăș, era părtaș la toate: și la pagubă, și la câștig, și prietenos cu fiecare, pentru că avea nevoie de dâșii în călătoria sa la împăratul Roș, care, zice, cică era un om pâclișit și răutăcios la culme”.
- Într-un sfârșit, cei șase tovarăși ajung la împăratul Roș: „Harap-Alb înainte și ceilalți în urmă, care de care mai chipos și mai îmbrăcat, de se târâiau ațele și curgeau obielele după dâșii, parcă era oastea lui Papuc Hoge Hogegarul.”

- Încep să se certe și Gerilă, supărat, „**trânțește o brumă pe pereți, de trei palme de groasă, de au început a clănțani și ceilalți de frig, de sărea cămașa de pe dâșii.**”
- Slujitorul împăratului se sperie: „**Casa cea de aramă, înfocată așa de strașnic de cu sără, era acum toată numai un sloi de gheață, și nu se mai cunoștea pe din afară nici ușă, nici ușori, nici gratii, nici obloane la ferești, nici nimica**”.

OSPĂȚUL PANTAGRUELIC

„Li se aduc **douăsprezece**
harabale (=cărute mari)
cu pâine,
douăsprezece ialovițe
(= vaci mari și grase)
fripte și douăsprezece
buți (=butoaie mari)
pline cu vin”.

**ALEGEREA
FETEI
ADEVĂRATE A
ÎMPĂRATULUI
ROȘU**

Aducerea apei vii și moarte

Tot privind-o pe fată, tânărul se îndrăgostește de ea, pentru că era atât de „de tânără, de frumoasă și plină de vină-ncoace”.

Dacă salățile și pielea cerbului le-a adus stăpânului cu toată inima, pe fata împăratului Roșu nu prea îi venea s-o ducă.

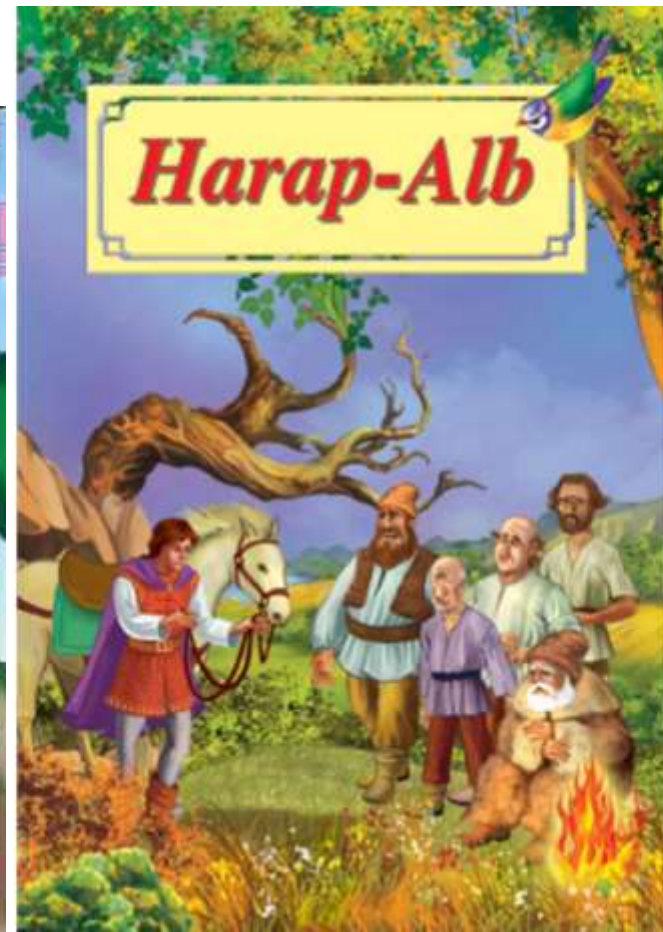
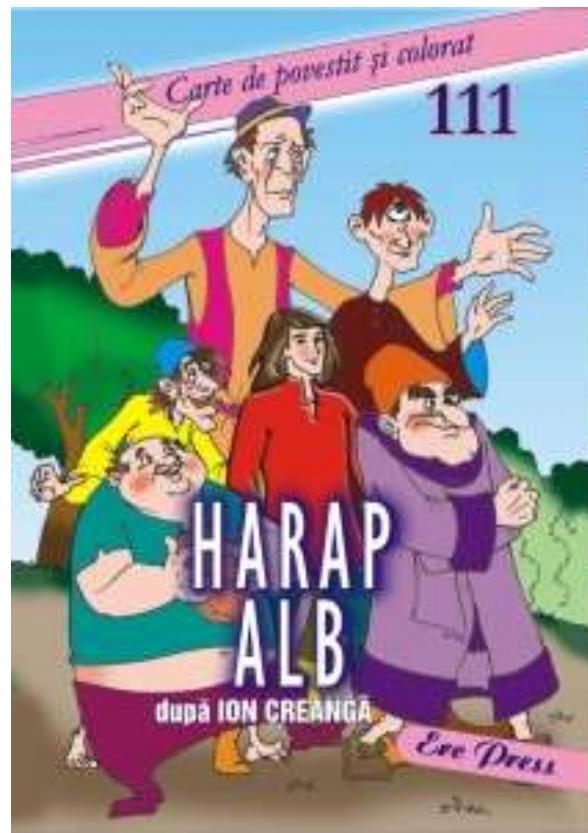

HARAP ALB

Calul lui Harap-Alb se repede la Spân „și odată mi ți-l înșfacă cu dinții de cap, zboară cu dânsul în înaltul cerului, și apoi, dându-i drumul de-acolo, se face Spânul până jos praf și pulbere. Iară fata împăratului Roș, în vălmășagul acesta, repede pune capul lui Harap-Alb la loc, îl înconjură de trei ori cu cele trei smicele de măr dulce, toarnă apă moartă, să stea sângele și să se prindă pielea, apoi îl stropește cu apă vie, și atunci Harap-Alb îndată învie”.

***„BASMUL ESTE O OGLINDIRE
A VIEȚII ÎN MODURI FABULOASE.”***
(G. Călinescu)

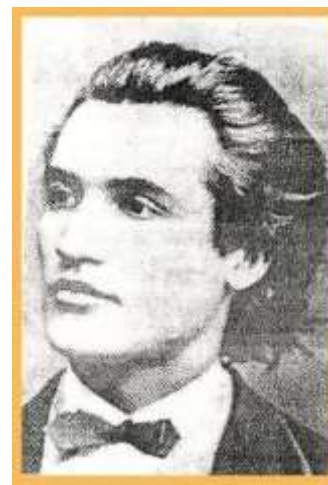
II. CUPRINS

3. Încadrarea într-o perioadă a basmului

„Povestea lui Harap-Alb”

- publicat în revista „Convorbiri literare”, în **1877** (**EPOCA MARILOR CLASICI**);
- republicat în același an în ziarul „Timpul”, de către Mihai Eminescu;
- a fost tradus în cel puțin 26 de limbi;
- Creangă = unul din cei 4 mari clasici ai literaturii române, alături de ...

Creangă este cel mai mare povestitor român și unul dintre cei mai mari povestitori europeni, alături de....

FRAȚII GRIMM

Ch. Perrault

Hans Ch. Andersen

4. Prezentarea curentului literar/ tendinței:

REALISMUL textului provine din:

1. **prezentarea unor tipologii (personaje tipice, în împrejurări tipice)**: Spânul (tipul parvenitului), Harap-Alb (tipul viteazului);
2. **limbajul popular**: localizarea fantasticului conferă autenticitate; „Creangă reproduce limbajul țărănesc, dar îl încarcă și-l sucește, încât limbajul devine inimitabil” (Eugen Simion)
3. Harap-Alb și fata împăratului Roșu sunt **construiți deopotrivă din calități și defecte, ca orice om obișnuit**;
4. **obiectivitatea stilului**: persoana a III-a are ca rezultat neimplicarea afectivă a autorului (cu excepția dativului etic: „mi ți-o înșfacă”);
5. **cultivarea tehnicii detaliului / amănuntului semnificativ** (exemplu: **întâlnirea lui Harap-Alb cu un roi de albine = pregătirea stupului dintr-un buștean**) ; → PARANTEZE EPICE = încetinesc curgerea acțiunii, dar conturează o atmosferă. Naratorul revine la povestea principală prin: „dar ia să nu ne depărtăm cu vorba și să încep a depăna firul”;
6. **caracterul de frescă socială**: personaje din toate categoriile sociale (săraci, împărați).

5. Definiția și trăsăturile genului/ speciei:

- „Povestea lui Harap-Alb” aparține genului epic.
- „Povestea lui Harap-Alb” este cel mai reprezentativ BASM al lui Creangă.
- Basmul este o specie a genului epic, mai mare decât schița și mai mică decât romanul, în care predomină elemente de fabulos, înfățișând lupta dintre bine și rău, încheiată totdeauna cu triumful binelui.
- Termenul „BASM” provine din slava veche și înseamnă „NĂSCOCIRE”, „SCORNIRE”.
- **G. CĂLINESCU:** Basmul reprezintă „**oglindirea vieții în moduri fabuloase**”. Călinescu aprecia că **basmul depășește cu mult romanul, „fiind mitologie, etică, știință, observație morală”**. (G. Călinescu, *Estetica basmului*)

Fiind **BASM**, are toate trăsăturile acestei specii literare:

1. **Folosirea formulelor tipice de început** („Amu cică era odată într-o țară un craiu”), **de mijloc** („...dar cuvântul din poveste, înainte mult mai este”) și **de sfârșit** („Și a ținut veselia ani întregi, și acum mai ține încă, cine se duce acolo be și mănâncă. Iar pe la noi, cine are bani bea și mănâncă, iar cine nu, se uită și rabdă”).
2. **Tema textului** este triumful binelui asupra răului.
3. Ca în orice basm, întâlnim **motive specifice**: împăratul fără urmași de sex masculin, cifra 3 și multiplii, superioritatea mezinului, interdicția, drumul, încălcarea interdicției, supunerea prin vicleșug, cele 3 probe depășite cu ajutorul unor personaje miraculoase, izbânda binelui, pedepsirea răului, căsătoria, personaje antitetice.
4. Întâlnim în acest text numeroase **elemente magice** (apa vie și apa moartă, cele 3 smicele de măr dulce, obrăzarul și sabia lui Statu - Palmă - Barbă - Cot, pielea ursului, armele și hainele de mire ale tatălui).
5. **Oralitatea** (impresia de zicere a textului scris) este poate cea mai importantă trăsătură a operei lui Ion Creangă. **Autorul** nu povestește doar, ci **dialoghează cu cititorul**, comentează acțiunile și vorbele personajelor și chiar pe ale sale, se mustră sau se îndeamnă la povestire:
 - „**Dar ia să nu ne depărtăm cu vorba și să încep a depăna firul poveștii**” /
 - „**Ce-mi pasă mie? Eu sunt dator să spun povestea și vă rog să ascultați**”.

Comentariile autorului sunt întărite de proverbe, zicători, adesea introduse prin formula stereotipă „vorba ceea”, care creează impresia de adresare directă, familiară:

 - „**Vorba ceea: Părinții mănâncă aguridă** (=strugure acru, necopt) **și fiilor li se strepezesc dinții**”.
 - „**Și vorba ceea: La calic slujești, calic rămâi**”.

Vorbirea este în stilul oralității: Harap - Alb, fiu de crai, grăiește asemenea oamenilor obișnuiți, din spațiul rural.

BASM CULT

- „Povestea lui Harap-Alb” este un **BASM CULT**, deoarece are un **autor cunoscut**.
- Textul lui Creangă are ca sursă de inspirație basmul popular, de la care autorul păstrează motivele (căsătoria, încercarea puterii, peșitul, probele), personaje fabuloase, ajutoarele venite în sprijinul binelui, formule tipice și **INOVEAZĂ** pentru basmul cult:
- **UMANIZAREA FANTASTICULUI** prin
 1. comportamentul,
 2. gestică,
 3. psihologia și
 4. limbajul personajelor.

? Tema
(ideea centrală, despre
ce este vorba în operă)

Tema

(ideea centrală, despre ce este vorba în operă)

1. triumful binelui asupra răului;

**2. drumul inițierii unui tânăr
(BILDUNGSROMAN).**

Viziunea despre lume

Fabulosul este tratat în mod realist.

Principala trăsătură a fantasticului este antropomorfizarea: personajele fabuloase se comportă în general ca oamenii (calul, Crăiasa furnicilor, crăiasa albinelor, turturica, cerbul).

INCIPIT

„Amu cică era odată într-o țară un crai, care avea trei feciori. Și craiul acela mai avea un frate mai mare, care era împărat într-o altă țară, mai depărtată. Și împăratul, fratele craiului, se numea Verde-împărat; și împăratul Verde nu avea feciori, ci numai fete. Mulți ani trecură la mijloc de când acești frați nu mai avură prilej a se întâlni amândoi. Iară verii, adică feciorii craiului și fetele împăratului, nu se văzuse niciodată de când erau ei.”

FORMULE MEDIANE

1. „Și merg ei o zi, merg două și merg patruzeci și nouă”;
2. „și mai merge el cât mai merge”;
3. „ Dumnezeu să ne ție, că cuvântul din poveste, înainte mult mai este”.

FINAL

- Fata Împăratului Roșu și tânărul prinț îngenunchează în fața împăratului Verde și își jură credință unul altuia. Primesc binecuvântarea de la împărat și împărăția.
- Apoi începe nunta, la care au fost invitate: „Crăiasa furnicilor, Crăiasa albinelor și Crăiasa zânelor”.
- **„Și mai fost-au poftiți încă: crai, crăiese și-mpărați, oameni în seamă băgați, ș-un păcat de povestar, fără bani în buzunar. Veselie mare între toți era, chiar și sărăcimea ospăta și bea! Și a ținut veselia ani întregi, și acum mai ține încă; cine se duce acolo be și mănâncă. Iar pe la noi, cine are bani bea și mănâncă, iară cine nu, se uită și rabdă”.**

PERSONAJELE

Craiul,
Împăratul Verde,
cele trei fete,
cei trei fii,
Crăișorul/ Harap-Alb
Sfânta Duminică,
calul,
Spânul,
cei cinci tovarăși,
Împăratul Roșu,
fata Împăratului Roșu,
furnicile și albinele.

Harap-Alb

Portret fizic (citate): arătos (personajele feminine îl simpatizează:

- „Spânul defel nu samănă în partea lor, nici la chip, nici la bunătate; și că **Harap-Alb, sluga lui, are o înfățișare mult mai plăcută și seamănă a fi mult mai omenos**”;
- „Nu-i vorbă, și ea fura cu ochii, din când în când, pe **Harap-Alb**, și în inima ei parcă se petrecea nu știu ce... poate vreun dor ascuns, care nu-i venea a-l spune.” (fata împăratului Roșu)

Portret moral

- Din perspectiva statutului lui MORAL, Harap-Alb este **personaj pozitiv**. **Învăță să vadă în spatele aparențelor (naiv), că e mai important să fii bun, corect și prietenos.**

Harap-Alb are:

- **CALITĂȚI**: corect, prietenos, milos, supus, ascultător, de cuvânt, harnic, priceput, respectuos, bun ;
- **DEFECTE**: naiv, nehotărât, lipsit de experiență, ușor de înșelat.
- Harap-Alb ține locul lui Făt-Frumos, dar nu este echivalent cu acesta: **nehotărât, lipsit de experiență** („boboc în treburile acestea”), **naiv și ușor de înșelat, milos și supus**, el va suferi o „moarte” simbolică (în fântână) pentru a se naște ca slugă.

Instanțe narative

- Personajele sunt „ființe de hârtie“ (Roland Barthes) care trăiesc doar în lumea ficțiunii , n-au consistență , dar mimează realitatea și uneori „concurează starea civilă“ .
- Personajul principal, Harap-Alb este real și nu fabulos (G. Călinescu îl aseamnă cu un flăcău de la țară datorită mentalității sale).
- Celelalte personaje au rolul de „pedagogi” în contextul caracterului acestui basm de bildungsroman:
 1. **Craiul** este întâiul său pedagog – el îl învață simțul onoarei, să fie mândru și corect.
 2. **Sfânta Duminică** este pedagogul bun, care face totul în locul lui.
 3. **Spânul** este pedagogul rău, dar care va face din el un erou.
 4. **Calul** este pedagogul rezervat, este ajutorul și confidentul tânărului.

Comentarea a 2 episoade / secvențe importante:

- 1. leșirea din pădurea labirint**
- 2. Coborârea în fântână**
- 3. Trecerea celor 2 poduri**

ACȚIUNEA

- lineară, deoarece este prezentată permanent evoluția unui singur personaj, Harap-Alb;
- cronologică.

CONFLICTUL

1. **Conflictul principal și exterior:** între bine (Harap-Alb) și rău (Spân);
2. **Conflictul interior** este cel din sufletul lui Harap-Alb.
3. Un **conflict secundar** este cel de la începutul textului, între tânăr și cal, deoarece Crăișorul l-a lovit cu frâul, înainte de a afla că este năzdrăvan.

RELAȚII TEMPORALE ȘI SPAȚIALE

- „**Amu** **cică** era **odată** **într-o țară** un crai, care avea trei feciori. Și craiul acela mai avea un frate mai mare, care era împărat **într-o țară, mai depărtată...Țara** în care împărățea fratele cel mai mare **era tocmai la o margine a pământului, și crăia istuilalt la altă margine**”.
- **Timpul și spațiul** acțiunii sunt **imprecise**, imaginare, chiar dacă au elemente care amintesc de universul obișnuit.
- Întâmplările se petrec „odată”, „cândva”, „atunci”, adverbele sugerând un **timp nedefinit, rupt de cel cotidian**.
- Atemporalității acțiunii îi corespunde **imprecizia spațiului** – „unde”, „într-o pădure”, „în grădina ursului”.

SPÂNUL

- SPÂNUL reprezintă antagonistul eroului, personaj de o inteligență perfidă, acesta are rolul de a-l iniția pe Harap-Alb, reprezentând astfel, împreună cu Împăratul Roșu, un rău necesar maturizării protagonistului.

Locul în operă (tip de personaj):

Harap-Alb este un personaj principal (protagonist), titular/ eponim, rotund (complex - are calități și defecte).

Statut social:

Din perspectiva SOCIALĂ, Harap-Alb este fiu de crai, devenit rob, iar apoi împărat.

Statut psihologic

La început, protagonistul are o personalitate slabă, e un adolescent în formare, învață din greșeli și progresează; din neinițiat devine un inițiat; la început este introvertit, dar, din momentul întâlnirii cu cei cinci monștri simpatici, devine extrovertit; dovedește că are calități de lider, pentru că cei trei îl recunosc conducător, deși el nu are vreo putere supranaturală.

Statut PSIHOLOGIC

- Harap-Alb este un **personaj cu personalitate în formare**, adolescent naiv, imatur, care învață din greșeli; principala sa calitate este **mila**; este **respectuos, ascultător, harnic, priceput, generos, curajos, prietenos, om de cuvânt**.
- Plânge când este certat de tată; își dorește moartea când descoperă că Spânul vrea să-l vadă mort.
- Învață din greșeli și progresează.
- Se maturizează treptat: la primul pod, la al doilea pod și la finalul basmului (murind și reînviind, se naște din nou fără păcate, fără defecte).
- Harap-Alb nu are puteri supranaturale și nici însușiri excepționale, dar dobândește, prin trecerea probelor, o serie de calități psiho-morale, necesare unui împărat.
- Sensul didactic al basmului e exprimat de Sfânta Duminică: „Când vei ajunge și tu odată mare și tare, îi căuta să judeci lucrurile de-a-fir-a-păr și vei crede celor asupriți și necăjiți pentru că știi acum ce-i necazul”.

Portretul fizic/ moral:

Personajului **Harap-Alb** nu i se face un **portret** fizic, ci **doar** unul **moral**, deoarece **importante sunt calitățile** pe care ți le dezvoltă de-a lungul vieții.

Portret fizic (citate): arătos (personajele feminine îl simpatizează:

- „Spânul defel nu samănă în partea lor, nici la chip, nici la bunătate; și că **Harap-Alb, sluga lui, are o înfățișare mult mai plăcută și seamănă a fi mult mai omenos**”;
- „Nu-i vorbă, și ea fura cu ochii, din când în când, pe **Harap-Alb, și în inima ei parcă se petrecea nu știu ce...** poate vreun dor ascuns, care nu-i venea a-l spune.”

Portret moral

- Din perspectiva statutului MORAL, Harap-Alb este **personaj pozitiv**. **Învăță să vadă în spatele aparențelor (naiv), că e mai important să fii bun, corect și prietenos.**
- **CALITĂȚI:** Harap-Alb este corect, prietenos, milos, supus, ascultător, de cuvânt, harnic, priceput, respectuos, bun;
- **DEFECTE:** protagonistul este naiv, nehotărât, lipsit de experiență, ușor de înșelat.
- Eroul nu are de trecut doar trei probe, ci serii de probe. Răul nu este întruchipat de făpturi himerice, ci de omul însemnat, de o inteligență vicleană, în două ipostaze: Spânul și omul roș. Spânul nu e doar întruchiparea răului, ci are și rolul inițiatorului, este „un rău necesar”: „Și unii ca aceștia sunt trebuitori pe lume câteodată, pentru că fac pe oameni să prindă la minte”.
- Harap-Alb ține locul lui Făt-Frumos, dar nu este echivalent cu acesta: **nehotărât, lipsit de experiență** („boboc în treburi de acestea”), **naiv și ușor de înșelat, milos și supus**, el va suferi o „moarte” simbolică (în fântână) pentru a se naște ca slugă.

MODALITĂȚI DE CARACTERIZARE

CARACTERIZAREA DIRECTĂ este făcută:

a) de **narator**: „fiul craiului, boboc în felul său...” (naiv, credul);

b) **de către alte personaje**:

Alte personaje din „Povestea lui Harap-Alb”, de Ion Creangă, își vor exprima direct părerea cu privire la feciorul cel mic al craiului:

- pentru **Sfânta Duminică**, este, la un moment-dat, „**slab de înger**” și „mai **fricos** decât o femeie”; „**luminate crăișor**”, „**găină** plouată”);
- **Împăratul Verde** vede în el o „**slugă vrednică și credincioasă**”;
- **Spânul** îl numește „**slugă netrebnică, slugă vicleană**”, exprimându-și, astfel, ura, dar și teama de a nu fi dat în vileag;
- de **cal**: „nu te știam așa de **fricos**”;
- de **Spân**: „Pentru **vrednicia** lui mi l-a dat tata”.

CARACTERIZAREA INDIRECTĂ, rezultă:

- din **nume**: oximoronul Harap (negru) - Alb („slugă de origine nobilă”),
- din **limbaj**;
- din **gesturi**;
- din **fapte** („ca tovarăș, era părtaș la toate, și la pagubă și la câștig, și prietenos cu fiecare pentru că avea nevoie de dâșii, în călătoria sa la împăratul Roș”; ocolește nunta de furnici, primejduindu-și viața; dragostea pentru albine și furnici îl fac să le ocrotească și să le ajute atunci când le întâlnește în drumul său, chiar dacă pentru aceasta trebuie să treacă prin apă sau să zăbovească pentru a le construi un adăpost);
- din **relațiile cu celelalte personaje** (știe cum să se comporte cu cei din jur: cal, albine, furnici și cei cinci voinici, și de aceea primește ajutorul acestora).

Personaje

- Personajele sunt organizate în funcție de relația stabilită cu eroul principal: **protagonist** – Harap Alb; **antagonist** – Spânul; **ajutoare**: Gerilă, Setilă, Ochilă, Flămânzilă, Păsări-Lăți-Lungilă, albinele, furnicile, calul; **personajul donator** – Sfânta Duminică.
- Personajul principal, Harap-Alb este real și nu fabulos (G. Călinescu îl asemena cu un flăcău de la țară datorită mentalității sale).

Celelalte personaje au pentru Harap-Alb rolul de „pedagogi”, în contextul caracterului acestui bildungsroman:

- **Craiul** este întâiul său pedagog – el îl învață simțul onoarei, să fie mândru și corect.
- **Sfânta Duminică** este pedagogul bun, care face totul în locul lui.
- **Spânul** este pedagogul rău, dar care va face din el un erou. Este „un Mefisto care împrumută comportamentul unui țăran moldav isteț și astuțios”. (șiret, viclean) (Eugen Simion)
- **Calul** este pedagogul rezervat, este ajutorul și confidentul tânărului.

- Relația dintre **Harap-Alb** și **Spân** este tensionată, deoarece tânărul fiu de Crai devine slugă, fiind păcălit de cineva mai experimentat decât el. **Spânul poate fi considerat un maestru spiritual, un guru. Funcția** lui **formativă**, de **mistagog**, e recunoscută chiar de cal: „Și unii ca aceștia [spânul] sunt trebuitori pe lume câteodată, pentru că fac pe oameni să prindă la minte” – „Spânul este o piatră sub înfățișare de om, care poate fi piatră de poticnire, dar și piatră de temelie...” (Vasile Lovinescu).

Vasile Lovinescu interpretează într-o manieră originală personajele basmului:

- „Harap-Alb este silit să servească un rege Marc hapsân și meschin”;
- **Fata Împăratului Roșu** este „o Isoldă inteligentă și vicleană, care îi administrează apa vie și apa moartă”.

- **Portretele celor cinci uriași sunt hiperbolizate.**
Namilele (Ochilă, Setilă, Flămânzilă, Păsări-Lăți-Lungilă) sunt simboluri ce reprezintă idealurile umanității, dorința de a depăși limitele. Ele pot reprezenta și principiul „lumii pe dos”. Dincolo de fizicul înspăimântător, se află o bunătate uimitoare. Ei reprezintă de fapt, obstacolele pe care trebuie să le învingă omul în drumul său spre fericire: propriile limite, datorate trupescului, simțurilor (frigul - Gerilă, foamea - Flămânzilă) dar și limitele materiale, obiective (timpul - Ochilă, spațiul - Păsări-Lăți-Lungilă).
- **Împăratul Roș** are „inimă haină, nu se mai satură de a vărsa sânge omenesc”.
- **Fata lui** este „o farmazoană cumplită”.
- **Împăratul Verde** este blând, vesel și petrecăreț. „Prea intri în voia supușilor”, îi reproșează Spânul.

Elemente de stil/ tehnică:

- **Perspectiva narativă** este una **OBIECTIVĂ**, deoarece se povestește la persoana a III-a (el, ea, ei, ele). Naratorul se află în afara evenimentelor, este obiectiv, detașându-se de personajele sale.
- **Naratorul** este **OMNISCIENT** - știe tot, **OMNIPREZENT** - este prezent peste tot și **OMNIPOTENT** - este atotputernic. Acest NARATOR seamănă cu un **PĂPUȘAR**, iar personajele cu niște păpuși pe care NARATORUL le mânuiește așa cum își dorește. NARATORUL poate fi considerat și un **DEMIURG** (Creator/ Dumnezeu) deoarece este peste tot, știe ce gândesc toate personajele și care le este viitorul. „Casele par pentru el fără acoperișuri, distanțele nu există, depărtarea în vreme de asemeni nu. În timp ce pune să-ți vorbească un personaj, el îți spune în același alineat unde se găsesc și celelalte personaje, ce fac, ce gândesc exact, (...) ce plănuiesc.” (Camil Petrescu, „Noua structură și opera lui Marcel Proust”).
- Viziunea este „**par derriere**”- „**dindărăt**” (Jean Pouillon).
- Focalizarea este **ZERO**, **neutră** (Gerard Genette - „privirea lui Dumnezeu”). Naratorul nu adoptă un punct de vedere anume și oferă cititorului informații complete. El știe mai mult decât orice alt actor al **diegezei** (povestire, narațiune; expunere).
- **Narator > personaj** (Naratorul știe mai mult decât personajele - Tzetan Todorov).
- **Naratorul este de tip auctorial** (Jaap Lintvelt).
- **Narațiunea este HETERODIEGETICĂ** (naratorul este diferit de personaj).

Elemente de stil/ tehnică:

- **PERSPECTIVĂ NARATIVĂ:** Perspectiva narativă este, în general, una obiectivă, deoarece textul este scris la persoana a III-a (el, ei, ele).
- Narațiunea la persoana a III-a e realizată de un narator omniscient, dar nu și obiectiv, deoarece intervine adesea prin comentarii și reflecții.
- Narațiunea e dramatizată prin dialog, are ritm rapid, realizat prin reducerea digresiunilor și a descrierilor.
- **Dialogul** are dublă funcție, ca în teatru:
 - susține evoluția acțiunii și
 - caracterizează personajele.

Astfel, spectatori ai maturizării eroului sunt atât celelalte personaje cât și cititorii.
- **G. Călinescu:** „*Amintirile* și *Poveștile* sunt părți narate dintr-o întocmire dramatică cu un singur actor, monologică. Creangă vorbește ca un povestitor, ca un om care stă pe o laviță și istorisește altora, fiind el însuși erou chiar în narațiunea obiectivă”.

Tehnici narrative

1. Specifică basmului popular este **tehnica triplicării** (triplarea probelor, a personajelor, etc.);
2. **„Și” narativ = tehnica enumerării, a aglomerării;**
 - elementele narațiunii sunt sudate fără discontinuități, punctate prin ocurența (aparitia) conjuncției „și”, care organizează în mănunchiuri omogene propozițiile principale sau, câteodată, chiar frazele;
 - repetarea conjuncției „și” , puternic accentuată, exprimă ideea de insistență, reliefând narațiunea și infuzează textului unduirea molcomă a povestirii orale:
 - „**Și** merg ei, **și** merg, cale lungă să le-ajungă, trecând peste nouă mări, peste nouă țări și peste nouă ape mari, **și** într-o târzie vreme ajung la împărăție. **Și** cum ajung, Spânul se înfățișază înaintea împăratului cu carte din partea craiului. **Și** împăratul Verde, citind cartea, ardă de bucurie că i-a venit nepotul, **și** pe dată îl și face cunoscut curții (...).”
3. **Fraternizarea (complicitatea) cu cititorii**= participarea afectivă a scriitorului la evenimentele pe care el însuși le evocă:
 - „Dar ia **să nu ne depărtăm cu vorba** și să încep a depăna firul poveștii.”
 - „**Dar ia să vedem**, ce se mai petrece la masă după ducerea lui Harap-Alb?”
 - „Așa și Harap-Alb și cu ai săi; poate-ar izbuti să ia fata împăratului Roș, poate nu, dar acum, deodată, ei se tot duc înainte și, mai la urmă, cum le-a fi norocul. **Ce-mi pasă mie? Eu sunt dator să spun povestea și vă rog să ascultați.**”
 - „Dar iaca ce m-am apucat de spus. **Mai bine vă spuneam** că turturica ajunsese la împăratul Verde și-l înștiințase că vine și Harap-Alb cu fata împăratului Roș.”
 - „Iar **pe la noi**, cine are bani bea și mănâncă, iară cine nu, se uită și rabdă.”

Vocabular

- **folosirea regionalismelor moldovenești**: hatârul, farmazoană, arzuliu;
- **limbaj popular** :- forme verbale populare („să ieie”);
 - expresii și locuțiuni: „măi, fetișoara Împăratului ne-a tras butucul. A dracului zgâtie de fată!”
- **folosirea prozei ritmate** : „lumea asta e pe dos, toate merg cu capu-n jos, puțini suie, mulți coboară, unul macină la moară” (portretul lui Ochilă).
- **inserarea de versuri populare** („De-ar ști omul ce-ar păți, / Dinainte s-ar păzi!”).
- **ziceri tipice / erudiția paremiologică (frecvența proverbelor, a zicătorilor** introduse în text prin expresia „**vorba ceea**”).
- **Registrele stilistice popular, oral și regional** conferă originalitate limbajului și diferă de stilul naratorului popular: „Creangă restituie povestirea funcțiunei ei estetice primitive, care este de a se adresa nu unor cititori, ci unui auditor”.

ORALITATEA STILULUI

(impresia de zicere a textului scris)

- se realizează prin diferite mijloace, precum:
 - **expresii narative tipice** („și atunci, și apoi, în sfârșit, după aceea”);
 - **exprimarea afectivă** (implicarea subiectivă a naratorului) **în propoziții interogative** („că altă, ce pot să zic?”) **și exclamative** („Mă rog, foc de ger era: ce să vă spun mai mult!”), **dativul etic** („Și odată mi ți-l înșfăcă cu dinții de cap”).
- **G. Călinescu:** „Scrierile lui Creangă sunt un lung monolog cu o evidentă notă de teatralitate.”
 - „vocația dialogică a lui Ion Creangă.”
- **G. I Tohăneanu, I. Funeriu :** „Creangă scrie ca să fie ascultat”.
- **G. Călinescu** observa că **Ion Creangă scrie, șterge și rescrie frazele „ca un Flaubert al Humuleștilor”.**

Figuri de stil:

1. Harap-Alb
2. buzoaie
3. doarme și pământul
4. vechi **ca** pământul, moale **ca** mătasea și verde **ca** buratecul
5. **și merge, și merge, mări! mări! mări!**; „și odată pornesc ei, **teleap, teleap, teleap**”
6. codri **întunecoși**, ostrov **mândru**, căsuță **singuratică**, mușchi **pletos**

1. **oximoron**
2. **hiperbolă**
3. **personificare**
4. **comparație**
5. **repetiție**
6. **epitete**

Arta narațiunii

Modalități de realizare a umorului:

- exprimarea poznașă, mucalită, într-o șiretenie a frazei la care este imposibil să nu te amuzi:
 1. „Și înălțimei voastre gând bun și mână slobodă, ca să ne dați cât se poate mai multă mâncare și băutură, zise Setilă, căruia îi lăsa gura apă; că din mâncare și băutură las dacă ne-a întrece cineva; numai la treabă nu ne prea punem cu toți nebunii”;
 2. „aș ruga pe luminarea sa, că dacă are de gând a ne ospăta, după cum s-a hotărât, apoi să ne îndesească mai mult cu udeala, pentru că acolo stă toată puterea și îndrăzneala”;
 3. „Doar unu-i împăratul Roș, vestit prin meleagurile aceste pentru bunătatea lui cea nepomenită și milostivirea lui cea neauzită.”;
- combinații neașteptate de cuvinte:
 1. „Tare-mi ești drag!... Te-aș vâri în sân, dar nu încapi de urechi...”;
 2. „Dar amarnic mai ești la viață; când te mâinii, faci sânge-n baligă”;
 3. „Ia să-i faci chica topor, spinarea dobă și pânțelele cobză”;

Arta narațiunii

- **caracterizări pitorești cu ajutorul cuvintelor familiale:**

1. fata împăratului Roș este „o zgâtie de fată”, „un drac, bucătică ruptă din tată-său din cap până în picioare, ba încă și mai și”;
2. „care de care mai chipos și mai îmbrăcat, de se țârâiau ațele și curgeau oghelele după dâșii”;

- **vorbe de duh:** „Vorba ceea: dă-i cu cinstea, să piară rușinea”;

- **autopersiflarea:** „Crai, crăiese și-mpărați,/ Oamenii în samă băgați,/ Ș-un păcat de povestariu,/ Fără bani în buzunariu.”

- **ironia:**

1. „Se vede lucru, că nici tu nu ești de împărat, nici împărăția pentru tine; și decât să încurci numai așa lumea, mai bine să șezi deoparte cum zici, căci mila domnului: lac de-ar fi, broaște sunt destule”;
2. „Ei, dragul tatei, așa-i că s-a împlinit vorba ceea: apără-mă de găini, că de câini nu mă tem.”;

Arta narațiunii

- **caracterele personajelor:**

1. împăratul Roș are „inimă haină, nu se mai satură de a vărsa sânge omenesc”;
2. fata lui este „o farmazoană cumplită”;
3. împăratul Verde este blând, vesel și petrecăreț, „prea intri în voia supușilor”;

- **porecele personajelor:** Păsărilă, Buzilă;

- **situațiile și întâmplările în care sunt puși eroii:** apariția ciudatelor personaje în fața împăratului Roș, care încercau să se poarte elegant și protocolar, stârnește nedumerirea acestuia: „împăratul i-a fost de-a mirarea, văzând că niște golani au asemenea îndrăzneală, de vin cu nerușinare să-i ceară fata, fie din partea oricui ar fi”;

- **diminutive cu valoare augmentativă:**

- „băuturică” pentru cele „12 buți pline cu vin din cel hrănit (vin tare -n.n.) [...] băuturică mai este ce este” ,
- „buzișoare” pentru „niște buzoaie groase și dăbălăzate” (lălâi, atârânănd în jos - n.n.): „Atunci Gerilă suflă de trei ori cu buzișoarele sale cele iscusite...”;

Structuri sintactice:

- **construcții interogative și exclamative, persiflatoare, specifice exprimării mucalite:** „Zău, nu șuguiești, măi Buzilă? (...). Tare-mi ești drag! Te-aș vâri în sân, dar nu încapi de urechi”;
- **structuri invocative, imprecății:** „Al dracului să fii cu tot neamul tău. În vecii vecilor, amin”;
- **construcții expresive (exclamative) cu valoare de superlativ și sens afirmativ:** „și unde nu trânteste o brumă pe pereți de trei palme de groasă”;
- **construcții cu subiect reluat:** „v-a mai păli el berechetul”;
- **structuri anacolutice:** „ei, cum au dat de căldurică, pe loc li s-au muiet ciolanele”.

III. ÎNCHEIERE

Aprecierea valorică a operei **comentate, a scriitorului** **+ o opinie critică:**

- **Eugen Simion**: „Dintre clasicii români, Creangă este, **după Eminescu, scriitorul cel mai des comentat**” și „**prozatorul român cel mai citit.**”
- **Eugen Simion**: „**Creangă nu-i un talent**, ci așa cum a spus Goethe despre Dante, **Creangă este o natură**”.
- **Eugen Simion**: „**Umorul lui Creangă este (...)** o stare de grație, **o sumă de inefabile pe care cu greu le poți determina și analiza**”.

III. ÎNCHEIERE

Aprecierea valorică a operei **comentate, a scriitorului:**

În concluzie, Ion Creangă a ilustrat în opera sa propria experiență de viață.

„Și el a luptat cu spânii, cu primejdiile și nevoile, și el s-a făcut frate cu dracul, ca să treacă punțile vieții, iar nemurirea și-a dobândit-o din apa vie și apa moartă a creației lui artistice”.
(Pompiliu Constantinescu)

Citate din critica literară:

- Eugen Simion: „Dintre clasicii români, Creangă este, după Eminescu, scriitorul cel mai des comentat” și „prozatorul român cel mai citit.”
- Eugen Simion: „Creangă nu-i un talent, ci așa cum a spus Goethe despre Dante, Creangă este o natură”.
- Eugen Simion: „Umorul lui Creangă este (...) o stare de grație, o sumă de inefabile pe care cu greu le poți determina și analiza”.

Garabet Ibrăileanu:

„Opera lui Ion Creangă este epopeea poporului român.

Creangă este un Homer al nostru.”

Homer a fost un poet și rapsod grec legendar, căruia i se atribuie scrierea Iliadei și Odiseei. Homer a fost orb; biografia sa este aproape necunoscută; unii consideră ca acesta ar fi fost un nume dat unuia sau mai multor poeți orali ce cântau materiale de epopee tradiționale.

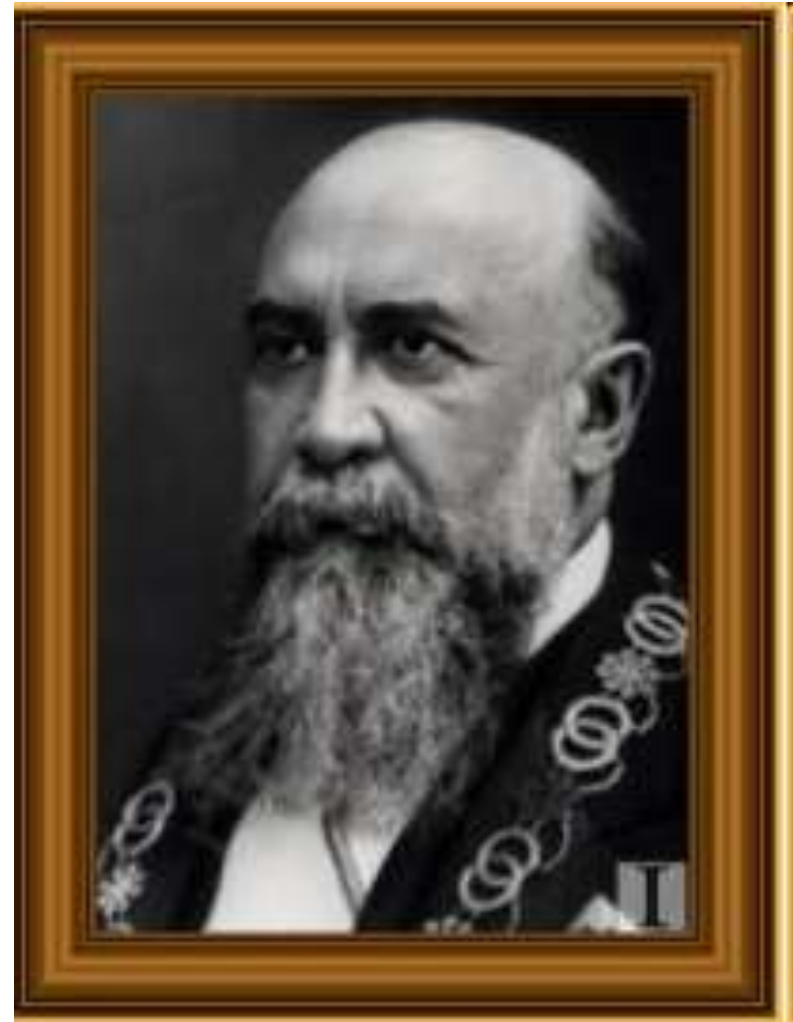

Epopeea = poem epic de mari dimensiuni, în versuri, în care se povestesc fapte eroice, legendare sau istorice, ale unui singur personaj, ale unui grup de oameni sau ale unui popor.

Nicolae Iorga:

Creangă este
**„cel mai original și
mai românesc
dintre prozatorii
noștri”.**

Garabet Ibrăileanu

(1871-1936)

**critic și istoric literar, eseist,
pedagog, redactor literar și
romancier român**

Garabet Ibrăileanu:

„Creangă este un
reprezentant perfect
- al sufletului românesc
între popoare;
- al sufletului moldovenesc
între români;
- al sufletului țăranesc între
moldoveni;
- al sufletului omului de la
munte între țăranii
moldoveni".

G. Călinescu:

- „***Povestea lui Harap-Alb*** e un chip de a dovedi că omul de soi bun se vădește sub orice strai și la orice vârstă.”
- „**Creangă este** o expresie monumentală a naturii umane în ipostaza ei istorică ce se numește poporul român, sau, mai simplu, e **poporul român însuși, surprins într-un moment de genială expansiune.**”
- G. Călinescu afirma că **Ion Creangă** este:
 - un „erudit al științelor sătești”,
 - „un om deștept, luminat cu puține cărți”,
 - „un erudit al filologiei”,
 - „un Rabelais moldav”,
 - „Scriitor cu rădăcini rurale, Creangă nu este un rural”.

Junimiștii văd în Creangă **un bun creator de limbă**, un „**vârtos glumeț**”.

Tudor Vianu

a fost un estetician, critic
și istoric literar, poet,
eseist, filosof și traducător

român.

**„Ion Creangă este un
artist autentic, nu un
copist al limbii țărănești”.**

Bibliografie

- Alexandrescu, Emil, „Analize și sinteze de literatură română”, Ed. Moldova, Iași, 1995.
- Apetrei, Dorina, Stoleriu, Eugenia, „Algoritmul lecturii unui text (literar și nonliterar)”, Ed. Petrodava, Iași, 2005.
- Badea, Mariana, „Literatura română pentru elevii de liceu. Proza. Poezia. Dramaturgia (examenul de BAC!)”, Ed. Badea @ Professional Consulting, București, 2003.
- Badea, Mariana, Techirdalian, Aurora, „Limba și literatura română pentru elevii de liceu. Concepte operaționale”, București, 2003.
- Balan, Liliana, Trandafir, Maria, „Literatura română pentru bacalaureat”, Ed. Polirom, Iași, 2005.
- Boutiere, Jean, „[Viața și opera lui Ion Creangă](#)”, Editura Junimea, Iași, 1976.
- Călinescu, G., „Istoria literaturii române de la origini până în prezent”, Ed. Minerva, București, 1986.
- Columban, M. H, Corcheș, H, Gal V., Lascăr, M., Lupu, M, Paicu, L., „Cartea definitivă. Pregătirea examenului de Bacalaureat”, Grup Editorial Art, București.
- Columban, M. H, Corcheș, H, Gal V., Lascăr, M., Lupu, M, Paicu, L., „Cartea definitivă. Pregătirea examenului de Bacalaureat”, Grup Editorial Art, București.
- Creangă, Ion, „Povestea lui Harap-Alb”, Editura Albatros, București, 1883.
- Hoagea, Cristian, „Trepte ale inițierii în analiza textului (non)literar”, Ed. Trend, Pitești, 2013.
- Onofrei, Margareta, „Literatura română: eseuri pentru clasele 9 - 12”, Booklet, București, 2008.
- Onofrei, Margareta, „Română: BAC – Eseuri”, Booklet, București, 2008.
- Paicu, L. , Columban, M., Corcheș H., Lascăr, M., „Limba și literatura română, Bacalaureat 2010. Proba scrisă. Proba orală”, Ed. Art, 2009.
- Paicu, L., Lazăr, M., „Literatura română. Eseul”, București, Ed. Art, 2008.
- Soare, Hadrian, Soare, Gheorghe, „Limba și literatura română, clasa a X-a”, Ed. Carminis, Pitești, 2002.
- Stoleru, Cecilia, „70 de eseuri pentru majoritatea subiectelor esențiale”, Ed. Pestalozzi, București, 2008.
- Stoleru, Cecilia, „Literatura română”, Ed. Pestalozzi, București, 2002.
- www.didactic.ro
- <https://www.google.ro>
- Manualele de liceu de „Limba și literatura română” (în vigoare)
- Imaginile au fost preluate de pe Internet.